

János igyekezett rendbehozni a szanatóriumot, de a megkezdett munkálatok a megfelelő tőke hiányában abbamaradtak. Hogy ma még iható az épület alatti forrás vize, azt ezen utolsó kászoni vállalkozónak köszönhetjük, aki kitakarította, hermetikusan lefödette és csövön vezette ki a borvizet.

A gyönyörű környezetben lévő épület teljesen lenyűgözött. (Hiszen csak úgy áll egymagában, elhagyatva, szomorúan az erdőszélen!) Először 1979-ben láttam. Akkor még erős volt a tetőzete, de bent szörnyen nézett ki. A kászoni téesz marhacsordájának szolgált menedékül, és a szó szoros értelmében bokáig ért benne a híg tehéntrágya. Csak úgy tudunk a középen lévő forrásig elvergődni, hogy köveket és facsutakokat tettünk elébb-elébb, azokra lépkedtünk. Döbbenetem és felháborodásom leírhatatlan volt. Addig soha nem tomboltam így az emberi butaság, közöny és primitív rosszindulat láttán. Rögtön a néptanácsához mentem és szóltam a tanácselnöknek, hogy ez az épület a falu büszkesége kellene, hogy legyen - nem pedig istálló. Aztán egy dörge delmes újságcikk következett a Hargita Népe napilapban, de nem sokat értem el vele, mert nem voltam „illetékes”. Abban az időben a környezetvédelem ismeretlen fogalom volt Romániában. Annyit mégis tettek, hogy a pásztornak büntetés terhe mellett megtiltották az épület efajta használatát.

Egy év múlva más pásztor, más istenjárás következett, és minden kezdődött előlről. Aztán a vállalatunkat szervezték át, és többé már nem tartoztak hozzám a borvizek, de ez nem akadályozott meg abban, hogy mint Scarlett O'Hara Tarára, néha ki ne menjek Kászónba erőt gyűjteni, megpihenni. Így szinte fotó-sorozatom van a Fogolyán-szanatóriumról, amelynek romlását nem tudtam megakadályozni, csak nyomon követni.

Az épület még áll, a huszonegyedik óra ötvenkilencedik percében! Jövőre talán derékban megroskadva találom. Felújítása csak úgy volna célszerű, ha a kies Veresszéket turisztikai és balneológiai célponttá nyilvánítanák - máskülönben régen összefonódott közös múltunk ezen törékeny emléke is teljesen a semmibe vész.

Csíkszereda, 2003. február 23.

Zsigmond Enikő
geológus

Július 5-én, szombaton Világosító Szent Gergely ünnepére, valamint ünnepélyes szentmisére igen sokan látogatnak Szamosújvárra. Az eseményre az Országos Örmény Önkormányzat és a Fővárosi Örmény Önkormányzat közösen szervezett autóbust, amelyen számos magyarországi örmény kisebbségi képviselő, valamint a fennmaradó helyek szerint magyarörmény érdeklődő, hívó foglal helyet. Az utazás költségeit az OÖÖ és a FÖÖ közösen viseli, ugyanígy az ünnepek költségeiből is megosztva vállalt a két szervezet.

Az utazás július 4-én, pénteken kezdődik és 6-án, vasárnap este tér vissza a csoport Budapestre.

(A Világosító Szent Gergely ünnepéről szóló beszámolómat július-augusztusi, összevont számunkban közöljük.)

Könyvbemutató

Május 28-án a budaörsi gróf Bercsényi Zsuzsanna Városi Könyvtárban tartotta *Fancsali G. János* szerzői estjét. Mint az ismeretes, a Budaörsi Örmény Kisebbségi Önkormányzat elnöke zenepedagógus, zenetörténész és kutató, számos könyv szerzője, szerkesztője, vagy - önkormányzati-elnöki minőségében - „csupán” kiadója.

A budaörsi könyvtár jó hangulatú kistermében körülbelül negyven érdeklődő - köztük, s ez igen lényeges, az alapvetően sváb származású helybeli lakosság jónéhány tagja - megtudhatta, hogy Fancsali G. János kiadásában jelentek meg nyomtatásban Czetz János

honvédtábornok visszaemlékezései, amelyek négy évtizede heverték a Széchenyi Könyvtárban, a kort kutató történészek által tudottan, ám senki sem vette a fáradságot, hogy az értékes írás közkinccsé is váljék.

A találkozó fényét emelte Várady Mária színművésznő jelenléte, aki Petelei István - Fancsali, illetve a budaörsi örmény önkormányzat - által kiadott könyvéből olvasott fel egy rövid, kedves hangulatú írást. (Ehhez hozzá kell tennünk, hogy a művésznőnek körülbelül három perce volt arra, hogy erre fölkészüljön, lévén a Petelei-ötlet a kiadó-szerző a meghirdetett kezdési időpont előtt ennyivel kérte fel a „plusz még egyet” teljesítményre.) Várady Mária egyébként érzékletesen adott elő verseket egy szintén helybeli, önkormányzati kiadású verseskötetből, amelynek a szerzője az Erdélyben évtizede elhunyt Cserei Szász László, címe Várok igaz sárkányt.

A műsor vezetője Dávid Csaba volt. Szó esett a magyarörmény orvosok és gyógyszerészek című, valamint a gyergyószentmiklósi magyarörmény anyakönyveket közlő dokumentum-gyűjtemény első kötetéről is.

A beszélgetésben a kiadott és a tervezett könyveken túl szóba került az oly érzékeny-fájó „nyelvkérdés” is. Fancsali János elmondta: a magyar kormány által a kisebbségek ötfős küldöttségeivel jelenleg megkezdett konzultációk a kisebbségi, valamint ezzel kapcsolatosan a választójogi törvény kisebbségi önkormányzati választásokra vonatkozó részeinek módosítását hivatottak előkészíteni.

Feltételesem szóba került az a kérdés is, hogy mi történne, ha esetleg az „aki nem tud örményül, az nem örmény kisebbségi” elv győzne. Fancsalinak erre igen egyszerű volt a válasza:

- Én akkor is ki fogok adni magyarörmény tematikájú könyveket.

A műsor után a Budaörsi Városi Könyvtár igen kedves, jóhangulatú állófogadással kedveskedett a résztvevőknek.

Mindannyiunk nevében köszönjük!

Folytatjuk témák szerint csoportosítva a rendelkezésünkre álló adatoknak közzétételét:

Örmény gyökerű országgyűlési követek és képviselők

Nákó Sándor *gróf, nagyszentmiklósi*; *Wien, 1871. december 23. - + 1923. május 26. Budapest; Nákó Sándor (gróf Nákó Kálmán és bobdai Gyertyánffy Berta fia) valamint Wittenberg Sabine Erzsébet fia ; O. gy. képvis.:1901-18; 1906. május 24. - a fiumei és magyar-horvát tengerpart kormányzója, titkos tanácsos, főrend; *G. 158.*

Novák Antal; *Pest, 1797. - Gyula, 1843. május 19.; Novák Joachim Antal és Gastágnér Anna Mária fia; ; Békés vm. alispánja, arany sarkantyús vitéz; több ízben O.gy. követ *G. 374.*

Novák Dániel; *Úrmező,1857. július 7. - + 1914. augusztus 29. Úrmező; Novák Dániel és Mandits Erzsébet fia.; O. gy. képvis.:1906-11; Földbirtokos; *G. 371.*

Novák Márton; *Magyar-Lápos, 1784. febr. 16. - + 1851. június 6. Szamosújvár; Novák János és ? fia; O. gy. követ: 1841-43 ; Szamosújvár utolsó közigazgatási főbírája, (Sz. III 136.); *G. 378.*

Ötvös Ágoston; Gyulafehérvár, 1811. április 27. - + 1861. október 25. Gyulafehérvár.; O. gy. követ.;1848; dr. med. orvos, történész, a MTA levelező tagja 1860. -; H.

Pap Géza báró, elekesi; dr. *Nagybecskerek, 1864. június. - + 1934. július 9. Budapest; elekesi Pap Simon és Simay Anna fia. O. gy. képvis.: 1892-1901,1911-18,1927-36 +; A Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetségének vezérigazgatója, főrendi ház tagja; *G. 384.*

Pátrubány Gergely; *Erzsébetváros,1830. - + 1891. június 3. Budapest; Pátrubány Márton és Lengyel Rozália fia. O. gy. képvis.: 1869-72; Dr. med., sebész és szülész főorvos, Budapest